

Voorblad

[sfeerfoto plaatsen]

[titel] Met energie aan de slag in de Beek en omgeving

Quotes interviews plaatsen

Pagina 2

Inhoud

Voorwoord	3
Interview Arthur Doornebosch <i>De energietransitie kan een kans zijn voor de buurt</i>	4
Op weg naar een duurzame buurt	5
Interview Tim Assink <i>"De temperatuur in huis is een stuk aangenamer door de isolatie."</i>	6
Wonen zonder aardgas <i>Onderzoek naar warmte-oplossingen</i>	7
Wonen zonder aardgas <i>Een warmtenet</i>	8
Interview Sien de Jonge <i>"Ik denk graag mee over de toekomst van onze buurt."</i>	9
Met energie aan de slag <i>Snelle bespaartips</i>	10
Interview Wilma <i>"Ik verwarm mijn huis met infraroodpanelen."</i>	11
Contactpagina	12

[kader]

Colofon

Dit is een uitgave van de gemeente Assen.

Vormgeving: Bureau DRP
Fotografie: Marcel J. de Jong

Pagina 3

In de Beek en omgeving werken we samen aan een duurzame buurt. Een buurt waarin we in de toekomst goed kunnen wonen en fijn kunnen leven. Aardgasvrij is daarin een belangrijke opgave. Want in de toekomst gaan alle woningen van het aardgas af. Die afspraak hebben we in Nederland met veel partijen vastgelegd in het Klimaatakkoord.

Om te onderzoeken hoe dit kan, heeft het Rijk een aantal wijken en buurten aangewezen als 'proeftuin'. De Beek en omgeving is één van deze buurten. De afgelopen twee jaar hebben we onderzocht of en hoe we uw buurt aardgasvrij kunnen krijgen. In dit tijdschrift leest u de resultaten van het onderzoek en vertellen u welke stappen we de komende tijd gaan zetten.

[Titel] Voorwoord

Beste bewoners,

Twee jaar geleden zijn we in uw buurt een onderzoek gestart naar aardgasvrij wonen. We verwachtten snel van start te kunnen, maar de praktijk bleek weerbarstiger. We willen zorgvuldig onderzoeken wat de beste oplossing is voor uw buurt en bewoners daarbij betrekken. Het kost tijd om dat goed te doen.

Het afgelopen jaar hebben we veel stappen gezet. We hebben met bewoners gesproken over de voorwaarden om van het aardgas af te gaan. En wat er verder nodig is om de buurt niet alleen aardgasvrij, maar ook klaar voor de toekomst te maken. Tegelijkertijd zijn we een onderzoek gestart naar de mogelijkheden om van het aardgas af te gaan.

Inmiddels weten we dat een warmtenet lijkt een goede oplossing lijkt om de buurt te verwarmen zonder aardgas. Maar we zijn er nog niet. Een belangrijke voorwaarde vanuit bewoners, maar ook vanuit de gemeente, is dat aardgasvrij wonen haalbaar en betaalbaar moet zijn. De exacte kosten moeten we nog verder uitzoeken. Dat geldt ook voor de organisatie van een warmtenet. Daar gaan we de komende maanden mee aan de slag.

We hadden u graag uitgenodigd voor een bijeenkomst om u bij te praten over het onderzoek en hierover in gesprek te gaan. Door de coronamaatregelen kan dat op dit moment helaas niet. Daarom hebben we dit tijdschrift gemaakt. Ik kan me voorstellen dat u na het lezen van de informatie vragen heeft. Daarom organiseren we de komende weken een aantal spreekuren. Schroom niet hiervan gebruik te maken en uw vragen, opmerkingen of ideeën met ons te delen.

Zodra er meer duidelijkheid is over de kosten van een warmtenet, gaan we hierover graag met u in gesprek. U ontvangt daarvoor in april een uitnodiging. En natuurlijk, zodra het weer kan, zoeken we u weer op in de buurt. Er gaat niets boven persoonlijk contact.

Hopelijk tot snel!

Hartelijke groet,

Karin Dekker
Wethouder Duurzaamheid en Energietransitie

Pagina 4

Beeldmateriaal: foto Arthur

“De energietransitie kan een kans zijn voor de buurt”

Arthur Doornebosch werkt al achttien jaar in Assen. Eerst als opbouwwerker voor de gemeente Assen en de laatste vijf jaar als buurtwerker voor Vaart Welzijn. De buurt Beek en omgeving heeft al vanaf het begin zijn aandacht. De energietransitie is volgens Arthur een kans voor de buurt.

“De Beek en omgeving is een interessante buurt, waar het voor ons als buurtwerkers soms lastig is om ‘binnen te komen’. Er staan maar weinig coöperatiewoningen. Dat betekent dat we geen directe ingang hebben om met mensen in contact komen. Inmiddels heb ik wel een aardig netwerk opgebouwd. Ik loop regelmatig door de buurt en ga met buurtbewoners in gesprek. Of mensen komen naar ons toe in het Rode Kruis gebouw. Bijvoorbeeld voor de koffieochtend of kookgroep. In deze coronatijd zijn het vooral praatjes over de heg, om op te halen hoe het gaat met mensen en wat er leeft in de buurt.”

[QUOTE] “Het zou mooi zijn als bewoners wat meer samen aan de slag gaan”

Of die gesprekken over verduurzamen of energie besparen gaan? Meestal niet. “We zijn er om mensen te helpen, te luisteren naar de problemen die er spelen en samen te kijken naar een oplossing. Dat zijn vaak hele andere dingen.” Dat betekent volgens Arthur niet dat mensen er niet mee bezig zijn. “Kijk maar eens om je heen. Op steeds meer huizen liggen zonnepanelen. En sommige huizen hebben HR++ glas of zelfs kunststof kozijnen. Maar de verschillen zijn nog groot. Als we wat meer samen oppakken kan de energietransitie echt een kans zijn voor de buurt. Samen de huizen opknappen en, als de straat open moet, kan ook de openbare ruimte opgeknapt worden. Met bijvoorbeeld meer plek voor parkeren, spelen en groen. En voor bewoners is het natuurlijk leuk als het wat oplevert op de energierekening.”

[QUOTE] “Ik heb nog maar een energierekening van 15 euro per maand”

Zelf woont Arthur in een aardig duurzaam huis. “Ik heb nog maar een energierekening van 15 euro per maand. Ik heb zonnepanelen, een zonneboiler en mijn huis is goed geïsoleerd. Ik ben er veel mee bezig geweest. Er is nu landelijk veel discussie, bijvoorbeeld over de terugverdientijd. Kan het wel uit, al die investeringen? Ik denk het uiteindelijk wel. Als het niet in geld is, dan wel in het wooncomfort of voor het milieu.”

“Ik vind het wel belangrijk dat iedereen zijn eigen beslissing mag maken. Als iemand het niet zit zitten, of niet kan opbrengen, dan moeten we dat respecteren. Maar niets doen heeft ook consequenties. Aardgas raakt een keer op. Hoe minder er is, hoe meer we ervoor moeten betalen. Misschien betalen we over twintig jaar wel vijf keer zo veel. Dan is het toch goed om eens na te denken wat je wél kunt doen, om je stap voor stap voor te bereiden op de toekomst. De gemeente kan daarbij helpen. Door bewoners te ontzorgen, in beeld te brengen wat de mogelijkheden zijn en én wat bewoners er aan hebben. Daar wordt nu een belangrijke eerste stap in gezet!”

Pagina 5

Op weg naar een duurzame buurt Samen met bewoners

In 2018 zijn met gestart met het onderzoek naar aardgasvrij wonen. Het oorspronkelijk idee was om woningen te verwarmen met elektriciteit. Dit kan door woningen goed te isoleren en met een warmtepomp te verwarmen. Al snel bleek dit geen passende oplossing voor de hele buurt. Het kost erg veel geld en de woningen zijn hiervoor te verschillend. De ene woning heeft een uitbouw beneden, de ander een dakkapel. Sommige woningen hebben nog enkel glas en andere woningen zijn al erg goed geïsoleerd. Bovendien was dit idee nog niet voldoende getoetst bij bewoners. We hebben daarom een stap terug gezet en zijn in gesprek gegaan met bewoners.

Voorwaarden bewoners

Het afgelopen jaar hebben we bewoners gevraagd om mee te denken over het aardgasvrij maken van de buurt en hun eigen woning. Dat deden we met informatiebijeenkomsten, spreekuren en via een online enquête. Veel bewoners hebben dit gedaan. Uit de gesprekken hebben we de belangrijkste voorwaarden van bewoners opgehaald. Deze voorwaarden nemen we mee in het onderzoek naar aardgasvrij wonen.

- ✓ Het moet betaalbaar blijven
- ✓ Het moet wat opleveren voor de buurt. Bijvoorbeeld meer parkeerruimte, minder wateroverlast en betere riolering.
- ✓ Het moet niet te veel gedoe opleveren
- ✓ De gekozen oplossing moet mooi zijn voor de woningen
- ✓ Bewoners moeten mee kunnen denken over de maatregelen
- ✓ Blijf goed communiceren over wat er gebeurt en waar bewoners over mee mogen denken

[foto informatiebijeenkomst]

Mening bewoners

Via een digitale vragenlijst hebben we bewoners gevraagd om informatie te delen over hun woning, hoe ze wonen in de buurt en hoe ze denken over aardgasvrij wonen. Ruim 30 procent van de bewoners heeft hier aan meegewerkt. Daar zijn we erg blij mee. De enquête heeft ons belangrijke inzichten gegeven, die we meenemen in het onderzoek. We sommen een aantal resultaten op.

- ✓ Mensen wonen over het algemeen fijn in de buurt. Bewoners ervaren het als een rustige woonomgeving dicht bij winkels, scholen en andere voorzieningen. Ook het goedkoop wonen wordt als positief ervaren.
- ✓ Het contact met buurtgenoten is volgens veel bewoners erg prettig.
- ✓ Het grootste gedeelte van de bewoners die de enquête (47%) heeft ingevuld staat neutraal tegenover aardgasvrij wonen. Zij denken dat er wat moet gebeuren, maar vinden het belangrijk dat dit stapsgewijs gaat en betaalbaar blijft
- ✓ 36% staat positief tegenover aardgasvrij wonen. De meest genoemde redenen waarom bewoners positief tegenover aardgasvrij wonen staan is dat het beter is voor het milieu en omdat we dan minder afhankelijk worden van aardgas, en dus ook minder aardbevingen door gaswinning krijgen.
- ✓ 16 % ziet aardgasvrij wonen niet direct zitten. Zij maken zich zorgen over de betaalbaarheid en haalbaarheid.
- ✓ Bewoners vragen zich af of aardgasvrij wonen te betalen is, of het veel gedoe oplevert en wat de concrete plannen zijn.
- ✓ Veel bewoners zetten al stappen om energie te besparen. De meeste genomen maatregelen zijn: glasisolatie, vloerisolatie en zonnepanelen. Dit levert comfort op, bespaart energie en maakt de woning mooier.
- ✓ Redenen voor bewoners om nog geen duurzame maatregelen te nemen zijn: te hoge kosten, onduidelijkheid over plannen van de gemeente, ze wachten op actie van de verhuurder of hebben verhuisplannen.

[foto keet in de wijk]

Pagina 6

“De temperatuur in huis is een stuk aangenamer dankzij de isolatie”

Tim Assink is opgegroeid in Assen en woont sinds twee jaar in een rijtjeshuis aan de Beek. Doordeweeks werkt hij op de kazerne bij de Koninklijke Landmacht in Havelte. ‘s Avonds en in het weekend is hij stapsgewijs bezig met het isoleren van zijn woning. Het dak, de vloer en de muren zijn inmiddels van isolatie voorzien. Ook de ramen worden stap voor stap vervangen door HR ++ glas.

“De isolatiewaarde van het huis was niet hoog toen we het kochten, dat merkte je meteen”, vertelt Tim. “Er kwam veel kou door de ramen heen. Dat is niet fijn als je ‘s avonds op de bank zit. Daarom zijn we stap voor stap ons huis gaan isoleren. De vorige bewoners hadden al het nodige werk gedaan: de vloer en het dak waren al goed geïsoleerd. Wij hebben als eerste de badkamer aangepakt en hier ook gelijk HR++ glas in laten plaatsen. Onlangs zijn ook de muren van de woning geïsoleerd. Dat maakt echt een verschil! Niet alleen in de winter, maar ook in de zomer. Tijdens de eerste zomer was het boven de 30 graden in huis. Afgelopen zomer, toen de muren geïsoleerd waren, bleef de temperatuur ruim onder de 30 graden. Dus het heeft wel een paar graden geholpen.”

[QUOTE] “Als je isoleert, moet je ook goed ventileren. Daarom laten we roosters plaatsen in de nieuwe ramen.”

De komende periode gaat Tim bezig met het vervangen van de overige ramen in huis door HR ++ glas. “De kozijnen vervangen we niet. Dat zijn houten kozijnen waar nog niks mis mee is. We krijgen wel roosters in de ramen. Doordat we de muren hebben laten isoleren, heb je minder ventilatie. Dat zorgt ervoor dat ramen sneller beslaan. Met roosters krijgen we weer een verse luchtstroom in huis. Daardoor wordt het uiteindelijk ook weer warmer in huis.” Het vervangen van de ramen gebeurt niet in één keer, maar stap voor stap. “Eén raam per keer. Dan komen ze even een uurtje of twee, vervangen ze een raam en gaan ze weer door. Zo heb je weinig gedoe en niet in één keer een grote kostenpost.”

[QUOTE] “Isolatie heeft mij veel wooncomfort opgeleverd.”

Of Tim na het vervangen van zijn ramen nog verder gaat met verduurzamen, weet hij nog niet. Tim vertelt: “Met zonnepanelen wil ik sowieso nog even wachten. Ik vind de prijs nog wat te hoog. Als we nog iets langer wachten, wordt het hopelijk nog iets goedkoper. Dan zou het wel een goede optie kunnen zijn.” Helemaal van het aardgas af, klinkt voor Tim nog als toekomstmuziek. “Een warmtepomp zie ik niet zitten, dat levert erg veel gedoe op in je huis. Een warmtenet klinkt best goed, maar daarvoor moet denk ik ook nog veel uitgezocht worden. Komt er dan een grote centrale in de buurt? En wie levert de warmte dan? Ik denk dat het belangrijk is om je stap voor stap voor te bereiden. Isolatie heeft mij veel wooncomfort opgeleverd. De temperatuur is echt een stuk aangenamer, dat gun ik andere bewoners ook!”

Pagina 7 + 8

[Titel] Op weg naar een duurzame buurt

[Ondertitel] Onderzoek naar warmte-oplossingen

Hoe kunnen we huizen verwarmen, warm water gebruiken en koken zonder aardgas?

Voor de buurt Beek en omgeving zijn drie oplossingen onderzocht: all-electric, een hybride warmtepomp en een warmtenet. Hieruit blijkt dat een warmtenet de meest passende oplossing is. Op deze pagina lees je wat de voor- en nadelen per oplossing zijn en waarom een warmtenet het meest geschikt lijkt.

Beeldmateriaal: alle teksten worden ondersteund met illustraties

All electric

Met een warmtepomp kun je een woning verwarmen met elektriciteit. Een warmtepomp haalt, met behulp van elektriciteit, warmte uit de buitenlucht of de bodem. Deze warmte wordt vervolgens weer de woning ingeblazen. Een soort omgekeerde koelkast dus. Een warmtepomp geeft een redelijk lage temperatuur. Daarom moet de woning goed geschikt zijn voor lage temperatuur verwarming. Daarvoor heb je vloerverwarming of aangepaste radiatoren nodig en je huis moet heel goed geïsoleerd zijn.

Voordelen:

- Iedereen kan individueel en op z'n eigen tempo aan de slag

Nadelen:

- Er zijn veel aanpassingen nodig in de woning, zoals vloerverwarming / aangepaste radiatoren
- Woningen moeten erg goed geïsoleerd worden
- Het kost veel geld

Hybride warmtepomp

Een hybride warmtepomp is een tussenoplossing naar aardgasvrij wonen. Deze warmtepomp wordt gekoppeld aan de cv-ketel en werkt op elektriciteit. De warmtepomp zorgt voor een groot deel van de warmte in huis. De cv-ketel springt bij als het buiten koud is en zorgt voor het warme water in de badkamer en keuken. In dat geval wordt er dus nog wel gas gebruikt. Uiteindelijk kan de cv-ketel in de toekomst overgaan op duurzaam gas.

Voordelen:

- Een goede tussenoplossing
- Weinig aanpassingen in huis nodig
- Iedereen kan individueel aan de slag

Nadelen:

- Er blijft een gasaansluiting nodig. Het is dus niet volledig aardgasvrij

Warmtenet

Een warmtenet is een netwerk van leidingen onder de grond, waar warm water doorheen stroomt. In de buurt Beek en omgeving wordt dit warmtenet gevoed met warmte uit het kanaal. Dat noemen we aquathermie. Deze warmte wordt in de zomer opgeslagen in de bodem en in de winter gebruikt om het warmtenet mee te voeden. Het warme water gaat via buizen naar de huizen. Daar wordt de warmte gebruikt voor verwarming en warm water. Een warmtenet kan gebruikt worden om hele straten, buurten of wijken aardgasvrij te maken. Woningen moeten een basisisolatie hebben, maar hoeven niet heel goed geïsoleerd te zijn.

Voordelen:

- Collectieve oplossing
- Relatief goedkoop
- Ontzorgd bewoners

Nadelen:

- Aanpassingen woningen voor bijv elektrisch koken..
- Veel woningen moeten worden aangesloten

[in kader plaatsen]

Waterstof of groen gas

In heel Nederland wordt er onderzoek gedaan naar andere manieren om huizen te verwarmen, zonder aardgas. Daarbij komen ook andere alternatieven naar voren, zoals waterstof en groen gas (uit reststoffen zoals mest of rioolslib). Op korte termijn zijn deze oplossingen niet voldoende beschikbaar, duurzaam en betaalbaar voor het verwarmen van huizen in de buurt Beek en omgeving.

[einde kader]

Warmtenet kansrijk

Er zijn drie belangrijke redenen waarom een warmtenet een goede oplossing lijkt voor de buurt:

- ✓ Huizen hoeven minder ingrijpend geïsoleerd te worden, dan bij een all-electric oplossing.

- ✓ De woningen in de buurt staan dicht op elkaar. Dit is belangrijk bij de aanleg van een warmtenet. Hoe dichter de woningen op elkaar staan, hoe minder leidingen aangelegd hoeven te worden.

- ✓ De kosten voor aansluiting op een warmtenet voor bewoners zijn laag.

Maar we zijn er nog niet. Er moeten nog een aantal dingen verder uitgezocht worden. Een belangrijk onderdeel is de betaalbaarheid: wat kost de aanleg van een warmtenet? Wat kost een aansluiting op een warmtenet voor bewoners en hoe kan dit betaald worden? Daarnaast moet er nog uitgezocht worden hoe een warmtenet georganiseerd kan worden. De gemeente gaat de komende maanden verder onderzoeken of het echt een haalbare en betaalbare oplossing is voor de buurt. Als hier meer over bekend is, gaan we met u in gesprek. We horen dan graag of een warmtenet volgens u ook een haalbare optie is.

Pagina 9

[Titel] Een warmtenet

Hoe werkt een warmtenet eigenlijk? Wat is daarvoor nodig in huis? We hebben een aantal vragen en antwoorden op een rij gezet.

Hoe werkt een warmtenet?

Voor een warmtenet is een duurzame warmtebron nodig, bijvoorbeeld geothermie, aquathermie of restwarmte van bedrijven. In de Larijs lijkt aquathermie de beste bron. Bij dit concept wordt in de zomer warmte uit de Drentse Vaart gehaald en opgeslagen in de bodem. In de winter wordt deze warmte weer uit de bodem gehaald en door middel van een hoog temperatuur warmtepomp verder opgewarmd. Vervolgens wordt de warmte door het warmtenet afgeleverd in de woningen.

Wat is er nodig in huis?

Voor een aansluiting op een warmtenet is een afleverset nodig. Meestal komt deze in de meterkast. Het warme water (70 graden) komt het huis binnen en geeft de warmte via de afleverset door aan de bestaande leidingen in de woning. Het isoleren van de woning is niet noodzakelijk, maar wel verstandig. Door te isoleren heb je namelijk minder warmte nodig.

Wat kost het om op een warmtenet aan te sluiten?

Daar kunnen we nu nog geen antwoord op geven. De investering hangt af van allerlei factoren, zoals het woningtype en het energielabel. De kosten en betaalbaarheid worden op dit moment verder onderzocht. We verwachten dat hier in het tweede kwartaal van 2021 meer over bekend is.

Stel, er komt een warmtenet. Kan ik dan wel op gas blijven koken?

Als er uiteindelijk een warmtenet komt, zul je uiteindelijk ook over moeten gaan op een andere manier van koken. Bijvoorbeeld met een inductiekookplaat. Dit is energiezuiniger en uiteindelijk ook veiliger dan op gas koken. Op dit moment is het nog niet nodig om actie te ondernemen. Als je binnenkort je gasfornuis moet vervangen, is het verstandig om hier naar te informeren.

Is er een keuze voor een leverancier bij een warmtenet?

Dat is nu nog niet duidelijk. De organisatie van een warmtenet is één van de dingen die we nu verder gaan onderzoeken. Er moet in ieder geval leveringszekerheid zijn als er een warmtenet ligt. Daarnaast moeten we ervoor zorgen dat er niet te veel in prijzen gevarieerd kan worden, zodat bewoners weten wat ze moeten betalen.

Wat gebeurt er met de gasleidingen onder de grond als we van het gas af gaan?

In wijken waar een warmtenet of elektrische oplossing komt, is de gasleiding overbodig en zal deze uiteindelijk verwijderd worden. Dat is wettelijk zo geregeld.

Mag ik als bewoner meebeslissen over de oplossing?

De afgelopen periode hebben we bewoners uitgenodigd om met ons mee te denken over oplossingen voor aardgasvrij wonen. We hebben onder andere de belangrijkste voorwaarden opgehaald. Uiteraard komen we nog eens bij je terug met een voorstel voor een warmtenet, voordat we daar een keuze in maken. Zodra we meer weten over de kosten en organisatie van een warmtenet, nodigen we je uit om hierover met ons in gesprek te gaan.

Ben ik verplicht om op een warmtenet aan te sluiten als dat er komt?

Nee, als woningeigenaar mag je zelf beslissen of je mee doet of niet. Om ervoor te zorgen dat een warmtenet rendabel is, is het wel nodig dat zo veel mogelijk mensen mee doen. Daarnaast blijkt uit de onderzoeken dat er op dit moment geen ander haalbaar alternatief is voor de woningen in de wijk.

Pagina 10

[Titel] Ik denk graag mee over de toekomst van onze buurt.

Ze wordt ook wel de burgemeester van de buurt genoemd: Sien de Jonge. Al bijna vierenzeventig jaar woont ze in een tussenwoning aan de Ellen. Jarenlang heeft ze deelgenomen aan allerlei wijkactiviteiten. Op de lagere school, in het wijkcentrum De Steiger en in het voormalige bewonersoverleg. Sinds anderhalf jaar neemt Sien ook deel aan de meedenkgroep van de Beek en omgeving.

[QUOTE] "Mijn man noemt het hier altijd 'het dorp van Assen'"

"We wonen in een prachtige buurt. Het Lariksbos is mooie plek waar ik regelmatig met mijn hondje te vinden ben. Het geeft me een beetje het gevoel van vroeger terug, toen ik nog in een dorp woonde. Tegelijkertijd zitten we ook super dicht bij de stad en het winkelcentrum Nobellaan. Ideaal! Ook het contact met burens is goed. Mijn man noemt het dan ook altijd 'het dorp van Assen'. Ik woon hier met plezier en hoop dat ook nog jaren te doen. Daarom vind ik het belangrijk om mee te denken over de toekomst van onze buurt."

De meedenkgroep denkt met de gemeente mee over het onderzoek naar aardgasvrij wonen, hoe we buurtbewoners hierover kunnen informeren en hoe we bewoners op weg kunnen helpen met energie besparen. "In het begin was het verhaal van de gemeente niet erg duidelijk. Er was veel onduidelijkheid. Wat zijn de plannen van de gemeente? En wat gaat ons dat kosten? Al snel kwam ik er achter dat er nog geen uitgewerkte plannen lagen. Er moest nog veel onderzocht worden. Wij kunnen daar als bewoners ook over mee denken. Ik vind het belangrijk dat we dat dan ook doen! Je kunt geen commentaar leveren op iets als je er zelf niet bij betrokken bent of niet weet wat er besproken wordt. Daarnaast heb ik best veel contacten in de buurt, dus ik kan ook inbrengen wat ik andere buurtbewoners hoor zeggen".

[QUOTE] "Het is allemaal heel makkelijk gezegd, maar niet zo makkelijk gedaan."

Hoe er over aardgasvrij wonen wordt gedacht in de buurt, is erg wisselend volgens Sien. "Voor veel bewoners is het financiële plaatje erg belangrijk. Het is erg makkelijk gezegd dat je moet verduurzamen, maar zo makkelijk is het niet gedaan. Al wil je nog zo graag, je moet er wel de financiën voor hebben om dingen aan te passen in je woning. Ik denk dat het belangrijk is dat daar op korte termijn duidelijkheid over komt. En het is voor jongere mensen ook anders dan voor oudere mensen."

Sien is wel van mening dat er iets moet gebeuren. "Ik heb vier kleinkinderen, die moeten ook nog een beetje een toekomst hebben. Hoelang kunnen ze nog gas boren? Wat zijn de andere mogelijkheden? En hoe veel energie is er dan nodig? Op een gegeven moment is er geen keuze meer en moeten we wel met de trein mee. Het is allemaal nog een beetje koffiedik kijken, er verandert elke dag wel weer wat in de techniek. Maar we blijven positief! Ik denk graag mee over wat een goede oplossing voor deze buurt kan zijn, voor nu en voor de toekomst!

[kader]

Meld je aan voor de meedenkgroep!

In 2020 is er een meedenkgroep van bewoners opgestart in de buurt. Zij denken actief mee over de plannen en acties in de buurt. Ook dit jaar plannen we weer een aantal bijeenkomsten om de meedenkgroep bij te praten en om hun mening te vragen. Onder andere over het onderzoek naar de betaalbaarheid en vervolgstappen. Wil jij hier ook over meedenken? Dat kan! Stuur een e-mail naar energie@assen.nl, dan nemen we contact met je op.

[einde kader]

Pagina 11

[Titel] Met energie aan de slag

[Ondertitel] Snelle bespaartips!

Energie besparen kan heel simpel zijn, zonder dat het je veel geld kost. Deuren in huis dichtdoen, korter douchen, lampen uitdoen en apparaten niet op stand-by laten staan: het is vaak een kleine moeite. Alles bij elkaar scheelt het een heleboel op je energierekening! Het Drents Energieloket geeft je een aantal tips waarmee je direct aan de slag kunt.

1. Houd je radiator vrij

De radiator van je centrale verwarming straalt warmte uit. Dat werkt het beste als deze warmte de ruimte heeft. Een bank of gordijnen vlak voor de radiator blokkeren de warmte. De radiator moet dan extra zijn best doen om de ruimte warm te krijgen.

2. Radiatorfolie

Hangt je radiator aan een buitenwand die niet is geïsoleerd? Dan gaat er veel warmte verloren naar buiten. Om dit tegen te gaan, kun je folie achter de radiatoren plakken. Als je het goed opplakt, zie je er bijna niets van. Er zijn ook folies te koop die onzichtbaar kunnen worden bevestigd aan de achterkant van de radiator.

3. Isolatiefolie op ramen

Raamfolie kun je alleen gebruiken bij enkel glas en dubbel glas. Combineer het niet met isolerend glas (HR++): dit glas heeft al een warmte reflecterende laag en de folie kan dan thermische breuken in het glas veroorzaken. Voor glasfolie die je op het raam plakt, heb je een vakman nodig. Het folie erg kost ongeveer €80 tot €180 per vierkante meter.

4. Houd warmte binnen met tochtstrips

Tochtstrips zijn eenvoudig te plaatsen en zorgen voor veel minder tocht in huis. Meet de deur- en raammaten nauwkeurig op. Zaag de tochtstrip met een ijzerzaag op maat en schroef hem vast. Als je met zelfklevend materiaal werkt, ontvet het oppervlak dan vooraf met een schone doek. Maak het oppervlak goed droog en plak de strip vast.

5. Bespaar water tijdens het douchen

Met een waterbesparende douchekop bespaar je snel water en dus ook elektriciteit! Het is makkelijk te installeren en je merkt en vrijwel niks van tijdens het douchen.

6. Doe de stand-by uit

Gebruik je een apparaat niet? Trek de stekkers dan uit de stopcontacten en zet alle apparaten echt uit. Laat ze niet op stand-by staan. Of koop een stekkerblok met schakelaar. Het scheelt gemiddeld € 100 per jaar.

[in kader]

De Top-5 van grootste sluipverbruikers bestaat uit veelgebruikte apparatuur. Het zijn Top-5 Sluipverbruikers, omdat stand-by hier overbodig is: het apparaat kan volledig uit.

Apparaat	Uitzetten bespaart per jaar:
Randapparatuur bij televisie (bijvoorbeeld een opnameapparaat en ontvangstkastje voor digitale tv)	€ 10 tot € 50
Computer	€ 30
Ready/warmhoudstand koffiemachine	€ 6 tot € 16
Stereoset/losse audioapparatuur	€ 6 tot € 10
(Combi)magnetron of oven met display/klok	€ 6 tot € 10

[in kader plaatsen]

Vraag een gratis energie bespaarbox aan!

Elk huishouden uit de buurt Beek en omgeving kan een gratis energie bespaarbox aanvragen. Met deze bespaarbox kun je direct energie en dus ook geld besparen in je huis. Je kunt zelf kiezen of je wilt besparen op je gas-, water- of stroomverbruik. Vraag de box aan op

www.assen.nl/aardgasvrijewijk.

[einde kader]

Pagina 12

“Ik verwarm mijn huis met infraroodpanelen”

Wilma Wijkmans is 81 jaar en woont al sinds haar vijftigste aan de Runde. In het verleden heeft Wilma samen met haar gezin in Duitsland gewoond. Daar hebben ze ervaren hoe fijn het is om in een goed geïsoleerde woning te wonen. Deze positieve ervaring hebben ze sindsdien in Nederland zo goed mogelijk proberen te evenaren.

“Vroeger woonden ze in een flat die behoorlijk tochtte en waarin het 's winters koud was. Helemaal tijdens de koude winter van de jaren 62/63, toen de Elfstedentocht nog gereden werd. Het verschil in wooncomfort later in Duitsland was behoorlijk groot. De temperatuur in huis was een stuk aangenamer en we hadden minder schimmelwerking op buitenmuren.”

[QUOTE] “Met rolluiken houd ik in de zomer de warmte buiten”

De huidige woning van Wilma is dan ook goed geïsoleerd. “Toen we hier kwamen wonen, waren de kinderen al het huis uit. We konden het geld dat we verdienden en over hielden, in verbetering en isolatie van de woning steken. We hebben een uitbouw op zolder laten plaatsen en die meteen laten isoleren. Alle ramen in het huis zijn voorzien van HR++ glas en ook de muren en vloer zijn geïsoleerd. Daarnaast hebben we op de bovenverdiepingen rolluiken. Die werken in de zomer ook goed om een deel van de extreme hitte buiten te houden.”

[QUOTE] “Een groot deel van elektriciteit die ik verbruik, wek ik op met zonnepanelen. Daardoor is de energierekening een stuk lager.”

De woning van Wilma is niet alleen goed geïsoleerd, ze gebruikt (om gezondheidsredenen) geen aardgas. “Ik verwarm mijn kamers met infraroodpanelen. Dit zijn kleine panelen aan het plafond of muur. Als je die aan zet, stralen ze warmte uit. Ze zijn duur in de aanschaf, maar zuiniger dan elektrische kachelletjes in verbruik.” Met een boiler maakt Wilma het water warm en koken doet ze elektrisch. “Vier jaar geleden hebben we zonnepanelen laten plaatsen op de garage. Een groot deel van de elektriciteit die ik verbruik, wek ik hiermee op. Daardoor is de energierekening een stuk lager. Als het echt koud en nat is, zet ik af en toe de houtkachel aan. Wel beseffend dat die niet zo milieuvriendelijk is.”

Naast het wooncomfort, is ook het milieu een belangrijke motivatie voor Wilma om duurzaam te leven. “Ik ben al meer dan de helft van mijn leven met het milieu bezig. Ook ruim 30 jaar medewerker van de landelijke Infolijn Alternatieve Geneeswijzen. Ik eet biologisch en veganistisch, vermijd nu het vliegtuig en stap veel op de fiets”. Dat laatste lukt Wilma goed. “Ik woon hier centraal, dichtbij de stad en het winkelcentrum. Voor langere afstanden is de bushalte dichtbij!”. Dagelijks is Wilma al vroeg uit de veren om de krant te bezorgen in twee wijken in Assen. En ook dat doet ze vanzelfsprekend op de fiets!

Pagina 13

[Titel] Maak kennis met het projectteam

De projectgroep Beek en omgeving bestaat uit enthousiaste medewerkers van de gemeente Assen, Vaart Welzijn en het Drents Energieloket. Een deel van de projectgroep doet onderzoek naar de mogelijke technische oplossingen en betaalbaarheid. De andere medewerkers richten zich op het betrekken van bewoners bij het maken van de plannen. Samen proberen we een zo goed mogelijk plan te maken voor de toekomst van de buurt.

De projectgroep werkt onder leiding van een projectleider. Het afgelopen jaar hebben veel bewoners kennis gemaakt met David Bergtop. Onlangs heeft hij zijn rol overgedragen aan de nieuwe projectleider: Marco Swenne.

[foto plaatsen David]

David: "Met veel motivatie heb ik de afgelopen anderhalf jaar met collega's en bewoners gewerkt aan het onderzoek om de buurt Beek en omgeving aardgasvrij te maken. Er waren nog veel vragen en het was voor ons als gemeente zoeken was naar de juiste manier om bewoners te betrekken. We hebben de afgelopen periode veel informatie verzameld, zowel van bewoners als de aardgasvrije oplossingen voor de wijk. Ik wil bewoners bedanken voor hun betrokkenheid bij het project. Ik vond het mooi om te zien dat bewoners met veel plezier in de buurt wonen en dit vaak al jaren doen. Belangrijk om dat te behouden en de buurt in de komende jaren, waar mogelijk, te verbeteren! De gemeente gaat de komende tijd verder met jullie aan de slag met het maken van een plan voor de wijk. Ik draag het stokje over, maar ik blijf de ontwikkelingen uiteraard op de voet volgen."

[foto plaatsen Marco]

Ik ben Marco Swenne. Sinds 1 november ben ik in dienst van de gemeente Assen als projectleider van de Beek en omgeving. Ik neem het stokje over van David Bergtop. Ik woon sinds 2003 in Assen en heb enorm veel zin om samen met jullie te werken aan een toekomstbestendige buurt. Een duurzame buurt waarin het voor iedereen prettig is om te wonen! Er zijn al veel stappen gezet en veel lessen geleerd over wat er mogelijk is in de buurt. Er staat een goede basis, waar ik verder aan mag werken. Dat doe ik graag samen met jullie. Ik hoop jullie snel, als de situatie het toelaat, in levende lijve te mogen ontmoeten!

[Titel] In gesprek met het projectteam

We maken de plannen voor de buurt graag samen met jou. Heb je vragen of opmerkingen? Schroom niet om contact met ons op te nemen. Maar ook leuke nieuwtjes, ideeën of activiteiten zijn van harte welkom! Maak een afspraak voor het spreekuur via www.assen.nl/aardgasvrijewijk of stuur een mail naar energie@assen.nl.

Op de hoogte blijven van de laatste ontwikkelingen?

Schrijf je in voor de online nieuwsbrief of volg ons op Facebook.

[QR code naar FB pagina en Nieuwsbrief]

Meer weten over energie besparen en isoleren?

Neem contact op met het Drents Energieloket:

[icoon telefoon] 085 – 792 01 58

[icoon mail] info@drentsenergieloket.nl

[icoon website] www.drentsenergieloket.nl

Pagina 14 – achterblad